

Nr 22.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättande av ett från kyrkofonden utanordnat tilläggsförskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling; given Stockholms slott den 13 januari 1933.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över ekle-siastikärenden för den 6 augusti 1932 och den 13 januari 1933 samt av kyrkomötets underdåniga skrivelse den 26 augusti 1932, nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse angående ersättande av ett från kyrkofonden ut-anordnat tilläggsförskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att för dess del lämna det medgivande, som omförmåles i föredragande departementschefens hemställan.

GUSTAF.

Arthur Engberg.

Utdrag av protokollet över ekle-siastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 6 augusti 1932.

Närvarande:

Statsministern HAMRIN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet Stadener anför:

Genom allmänna sparbankens i Stockholm under år 1929 inträffade konkurs drabbades vissa av kyrkorådet i Vallentuna församling omhänderhavda penningmedel, däribland ett från kyrkofonden utbetalat förskott till bestri-dande av vissa byggnadskostnader å kyrkoherdebostället i församlingen, av

Bihang till riksdagens protokoll 1933. 1 saml. Nr 22—23.

betydande förluster. I ändamål att förskottsmedel trots konkursen skulle kunna tillhandahållas arrendatorn av bostället enligt utfästelse i arrendekontraktet, medgav Kungl. Maj:t genom beslut den 30 augusti 1929 att härför erforderliga medel finge utanordnas från kyrkofonden såsom tilläggsförskott; och har Kungl. Maj:t förut denna dag meddelat beslut rörande vissa i samband med dessa förskott stående frågor. Jag anhåller att ånyo få anmäla detta ärende, nu i vad detsamma avser frågan om ersättande av de genom nämnda tilläggsförskott utbetalade medlen.

Innan jag närmare ingår på denna fråga, beder jag att få erinra om gällande författningsbestämmelser rörande byggnadsförskott ur kyrkofonden.

Bestämmelser om dylika förskott äro givna i lagen den 21 november 1925 om förskott ur kyrkofonden till bekostande av viss nybyggnad å ecklesiastika lönebställen samt i en på grund av bemyndigande i nämnda lag utfärdad kungörelse samma dag med villkor och bestämmelser angående erhållande av förskott ur kyrkofonden till bekostande av viss nybyggnad å ecklesiastika lönebställen. Bestämmelserna i fråga innehålla i huvudsak följande. Där arrendator av med jordbruk förenat lönebställe, varå syn enligt 64 § ecklesiastik boställsordning hållits, genom arrendekontrakt, upprättat i enlighet med bestämmelserna i nu gällande ecklesiastika arrendeförordning, får sig ålagt verkställande av nybyggnad, som ansetts nödig för boställets iståndsättande med anledning av ecklesiastik boställsordnings träddande i tillämpning beträffande bostället (första bebyggandet), må förskott ur kyrkofonden utbetalas för bestridande av kostnaden för sådan nybyggnads utförande. Såsom nybyggnadskostnad, varför förskott må utgå, skall jämväl anses bland annat gottgörelse, som tillträdande arrendator jämlikt 26 § ecklesiastik boställsordning förpliktas utgiva till avträdaren för av denne utlagd kostnad för första bebyggandet. Sådant förskott jämte ränta därå gottgöres kyrkofonden ur avkomsten från bostället. Genom förskottet avses att tillhandahålla arrendatorn de medel, som, utöver vad arrendatorn må vara berättigad att av annan uppbära som husröteersättning eller dylikt, erfordras till bestridande av förenämnda kostnader. Återbetalning av förskott bör äga rum genom årligen lika annuiteter under loppet av högst tjugu eller, där särskilda omständigheter anses böra föranleda undantag, högst fyrtio år. Fråga angående tilldelande av förskott upptages och prövas i sammanhang med boställets utarrenderande. Medgivet förskott skall av statskontoret, efter anmälan av länsstyrelsen, vid arrendets början eller den senare tidpunkt, som på grund av meddelade föreskrifter om byggnadsskyldighetens fullgörande må finnas lämplig, översändas till kyrkorådet i den församling, där bostället är beläget. Kyrkorådet har — på sätt gäller om årsbelopp — att förvalta och göra medlen räntebärande, samt att tillhandahålla arrendatorn förskottet i den mån denne styrker det vara för arbetet erforderligt.

I det nu föreliggande ärendet har förekommit i huvudsak följande.

Genom kontrakt den 22 mars 1928 upplät länsstyrelsen i Stockholms län ifrågavarande kyrkoherdeboställe 2 $\frac{1}{8}$ mantal krono Prästgården nr 1, även kallat Hjälmssta, i Vallentuna socken på arrende till Gustaf Enock Andersson för tiden från och med den 14 mars 1928 till den 14 mars 1938 mot viss årlig arrendeavgift samt ett årsbelopp för nybyggnad av 1,630 kronor. Enligt 12 § i kontraktet ålades arrendatorn att verkställa viss nybyggnad, som, efter ett närmare angivet avdrag, beräknades till en kostnad av 20,500 kronor, varjämte arrendatorn förpliktades att till avträdande arrendatorn gälda den nybyggnadskostnad, som av denne förskjutits, men vid boställets avträdande icke blivit gottgjord. Till gäldande av nämnda kostnader skulle i första hand tagas i anspråk eventuell husröteersättning. Till bestridande av återstående del av kostnaderna berättigades arrendatorn uppbära dels 1,240 kronor ur den vid bostället uppsamlade årsbeloppsfonden, dels och tillhoppa högst 21,780 kronor såsom förskott ur kyrkofonden, vilka belopp i nu nämnd ordning skulle tillhandahållas arrendatorn av kyrkorådet i Vallentuna församling i den mån han styrkte medlen vara för byggnadsarbetet och för gäldande av den honom ålagda inlösningsskyldigheten erforderliga, och skulle förskottet ur kyrkofonden, jämte ränta, beräknad efter 5 procent för år å oguldet belopp, till kyrkofonden återbetalas under loppet av 30 år med 1,416 kronor 82 öre av de för varje år förfallande årsbeloppen för nybyggnad.

Sedan statskontoret den 1 juni 1928 bemyndigat länsstyrelsen att till kyrkorådet ur kyrkofonden utbetala ifrågavarande förskott å tillhoppa 21,780 kronor, utbetalade länsstyrelsen den 18 juni 1928 förskottet till kyrkorådet.

Vid av- och tillträdessyn å bostället den 26 juli och den 8 augusti 1928 tillerkändes Andersson av den avträdande arrendatorn 1,133 kronor i husröteersättning, varjämte enligt avräkning i den vid synen uppgjorda likviden det belopp, som skulle gottgöras avträdande arrendatorn för förskjuten nybyggnadskostnad, uppgick till 2,520 kronor.

De av kyrkorådet uppburna förskottsmedlen insatte kyrkorådet på särskild räkning i allmänna sparbanken i Stockholm, i vilken bank jämväl omförmälda årsbeloppsmedel inestodo. Sedan ett belopp av 2,670 kronor, varav på grund av arrendekontraktets bestämmelser 1,240 kronor böra anses påförda årsbeloppsmedelsfonden och 1,430 kronor förskottsmedelskontot, utbetalats till arrendatorn, avträdde sparbanken sina tillgångar till konkurs. För att kunna tillhandahålla arrendatorn erforderliga medel upptog kyrkorådet mot säkerhet av församlingens motbok hos banken ett lån å 6,500 kronor, därvid arrendatorn åtog sig betalningsskyldighet för de å nämnda lån belöpande räntorna.

Med anledning av framställningar av kyrkorådet och länsstyrelsen samt efter det utlåtanden avgivits av bland andra statskontoret den 7 maj och den 13 juli 1929 och kammarkollegiet den 29 juli 1929, medgav Kungl.

Maj:t enligt brev den 30 augusti 1929, att till kyrkorådet finge för ifrågasvarande ändamål förskottsvis ur kyrkofonden utanordnas, utöver vad för samma ändamål förut utgått, så stort belopp, som kunde erfordras för fullgörande av den i omförmälda kontrakt till Andersson gjorda utfästelsen beträffande förskott ut kyrkofonden, varjämte länsstyrelsen anbefalldes att tillhandahålla kyrkorådet härför erforderliga medel; och förklarade Kungl. Maj:t sig vilja framdeles taga under övervägande frågan om ersättande av det sålunda utanordnade förskottet.

På grund av det sålunda lämnade medgivandet utanordnade länsstyrelsen såsom tilläggsförskott ett belopp av 12,610 kronor.

Å de i sparbanken vid konkursens inträde inestående förskottsmedlen erhöles sedermera utdelning, inklusive statsbidrag, med 7,531 kronor 75 öre. Ur det sålunda erhållna beloppet återbetalade kyrkorådet förutnämnda banklån, varjämte arrendatorn därur gottgjordes med 582 kronor 85 öre, utgörande av honom erlagd ränta å lånet.

Frånsett vad i konkursen förlorats av förskottsmedel, hava sålunda i dylika medel funnits disponibla följande belopp, nämligen 1,430 kronor, vilka tillsammans med förenämnda 1,240 kronor utbetalats till arrendatorn före konkursens inträde, 7,531 kronor 75 öre, utgörande utdelning i konkursen jämte statsbidrag, samt 12,610 kronor, som utgått i tilläggsförskott på grund av Kungl. Maj:ts beslut den 30 augusti 1929. Tillhoppa uppgå dessa belopp till 21,571 kronor 75 öre.

Av redogörelsen för gällande författningsbestämmelser rörande byggnadsförskott framgår, att med sådana förskott avses att tillhandahålla arrendator de medel, som, utöver vad denne kan vara berättigad att av annan uppbära i husröteersättning eller dylikt, erfordras till bestridande av de beräknade byggnadskostnaderna. Då i föreliggande fall vid tiden för byggnadsförskottets bestämmande frågan om husröteersättning icke var avgjord, men sådan ersättning sedermera bestämdes att utgå med 1,133 kronor, hade av det medgivna förskottet, 21,780 kronor, allenast 20,647 kronor bort utbetalas till kyrkorådet. Det belopp av 1,133 kronor, som sålunda utbetalts för mycket, bör återföras till kyrkofondens konto för det ursprungliga byggnadsförskottet, varigenom boställets skuld å detta konto nedbringas till det belopp, vartill det sålunda författningsenligt högst må uppgå.

Såsom ovan framhållits, uppgick beloppet av förskottsmedel, som utbetalats till kyrkorådet, med avdrag av i konkursen förlorad del därav till 21,571 kronor 75 öre, under det att beloppet bort utgöra allenast 20,647 kronor. Skillnaden, 924 kronor 75 öre, motsvarar en del av nyssnämnda för mycket utbetalade belopp. Att överskottet ej uppgår till 1,133 kronor förklaras av den omständigheten att länsstyrelsen, på skäl, för vilka här icke torde behöva redogöras, men som statskontoret i sitt nedan berörda utlåtande den 9 april 1932 närmare utrett, beräknat tilläggsförskottet till ett belopp, som med 208 kronor 25 öre understeg det, vartill kungl. brevet den 30 augusti

1929 berättigade. Sistnämnda två summor motsvara emellertid tillhoppa den summa av 1,133 kronor, som enligt utredningen här ovan utbetalats för mycket.

Sedan länsstyrelsen i skrivelse den 30 januari 1932 gjort framställning om anvisande av medel för gäldande av viss brist, som enligt länsstyrelsens förmenande åsamkats boställets årsbeloppsfond genom sparbankens konkurs, i vilket ärende förutom annan myndighet statskontoret den 9 april 1932 avgivit nyss berörda utlåtande, har Kungl. Maj:t genom beslut tidigare denna dag funnit den gjorda framställningen för närvarande icke föranleda annan Kungl. Maj:ts åtgärd än att länsstyrelsen anbefallts att *dels* tillse, att kyrkorådet å nybyggnadsförskottskontot verkställer en kapitalinbetalning å 341 kronor 90 öre, utgörande skillnaden mellan förenämnda till kyrkorådet för mycket utbetalade förskottsmedel, 924 kronor 75 öre, och det belopp av 582 kronor 85 öre, som utgivits i ränta å ovannämnda efter konkursen i bank upplånade medel, *dels ock* vidtagna sådana bokföringsåtgärder att ej mindre ett belopp av 208 kronor 25 öre, motsvarande vad som utöver förutberörda enligt kungl. brevet den 30 augusti 1929 utgivna tilläggsförskottsmedel bort jämligt samma brev hava utgått till kyrkorådet, än även ett belopp av 582 kronor 85 öre, motsvarande berörda räntemedel, debiteras kontot för nyssnämnda tilläggsförskottsmedel och krediteras byggnadsförskottets konto.

Häri genom kommer skulden å kontot för det ursprungliga byggnadsförskottet hos kyrkofonden att nedbringas till 20,647 kronor eller till det belopp, varmed det författningsenligt högst borde hava utbetalats, varjämte av medel, som debiteras tilläggsförskottskontot, den å förenämnda skuld å 6,500 kronor upplupna räntan gottgöres. Härefter uppgår skulden å sistnämnda konto till 13,401 kronor 10 öre, varav 12,818 kronor 25 öre utgöra egentliga byggnadsförskottsmedel och 582 kronor 85 öre förskotterade räntemedel. Dessa belopp motsvara den förlust, som uppstått därigenom att det i arrendekontraktet medgivna byggnadsförskottet insatts i allmänna sparbanken.

Sedan de åtgärder vidtagits, för vilka nu redogjorts, återstår att taga ställning till frågan om vem den uppkomna förlusten bör drabba, och anhåller jag till en början att få framlägga vad kyrkorådet i Vallentuna församling och de i ärendet hörda myndigheterna yttrat i detta avseende.

I skrivelse till statskontoret den 19 april 1929 har *kyrkorådet* sålunda anfört:

Då tilläventyrs den invändningen skulle kunna komma att framställas, att kyrkorådet skulle vara skyldigt att bära den förlust, som genom allmänna sparbankens fallissement kommer att uppstå, vill kyrkorådet redan nu framhålla, att kyrkorådet allenast är förvaltare av de omhänderhavda medlen och varit skyldigt att göra desamma räntebärande. Genom medlens insät-

tande i allmänna sparbanken, det enda bankkontoret på platsen, kan kyrkorådet icke anses hava ådagalagt vare sig försummelse eller sådan grov vårdslöshet, som för kyrkorådet skulle kunna medföra ersättningsskyldighet. De av kyrkorådet emottagna medlen hava emottagits för kyrkofondens räkning, och kyrkorådet har endast handlat såsom kyrkofondens ombud och i enlighet med laga föreskrifter. Någon föreskrift att medlen skulle på visst sätt placeras finnes icke, och då de enligt förordningen skulle göras räntebärande, kan kyrkorådets åtgärd att insätta desamma i en sparbank, som har vederbörligen fastställt reglemente och står under officiell kontroll, icke anses såsom ett vedervärande av anförtrodda medel.

Statskontoret har i utlåtandet den 7 maj 1929 i förevarande hänseende utlåtit sig:

Statskontoret anser, att den frågan är tvivelaktig, vem som bör slutligen gälda den förlust, som kan komma att uppstå därigenom, att ifrågavarande medel insatts i allmänna sparbanken, men håller för sin del före, att denna förlust närmast bör drabba kyrkorådet i Vallentuna församling, då medlen, i enlighet med kontraktets bestämmelser, från fonden utbetalts till kyrkorådet för att tillhandahållas arrendatorn.

Vidare har statskontoret i utlåtande den 9 april 1932 föreslagit, att åtgärder vidtagas mot kyrkorådet för återvinnande åt kyrkofonden av de jämlikt kungl. brevet den 30 augusti 1929 förskottade medlen.

Kammarkollegiet har i utlåtandet den 29 juli 1929, däri kollegiet tillstyrkt, att erforderligt tilläggsförskott finge utanordnas, yttrat:

Kollegium vill erinra om att länsstyrelsen i kontrakt med arrendatorn Andersson tillförsäkrat honom rätt att utfå det ifrågavarande förskottet ur kyrkofonden. En ofrånkomlig följd härav är enligt kollegii förmenande, att staten också skall tillse, att den skyldighet, den sålunda iklätt sig, fullgöres, eller alltså, att arrendatorn erhåller förskottet.

Gentemot denna åsikt skulle måhända kunna invändas, att länsstyrelsen vid arrendekontraktets avslutande icke handlat som representant för kronan utan i egenskap av boställets eller församlingens ställföreträdare och att det därför vore bostället eller församlingen, som genom kontraktet förpliktats att ansvara för att förskottet tillhandahölls arrendatorn. Häremot kan invändas, att då kyrkofonden förvaltas av statlig myndighet samt länsstyrelsen författningsenligt gör utfästelse angående tillhandahållandet av medel ur kyrkofonden, det är långt naturligare att anse länsstyrelsen därvid representera närmast fonden.

Kollegium anser på grund härav, att kyrkofonden är lagligen förpliktad att tillhandahålla arrendatorn det utfästa förskottet.

Mot majoritetens i kollegiet beslut reserverade sig emellertid föredraganden, kammarrådet friherre von Otter, med vilken en ledamot förenade sig, och anförde:

I ärendet har av vissa vederbörande, särskilt av kyrkorådet, gjorts gällande att kyrkorådet icke skulle vara ansvarigt för att ifrågavarande medel komme arrendatorn tillhanda för det med medlen avsedda ändamålet. Sålunda har kyrkorådet framhållit bland annat, att de till kyrkorådet överläm-

nade medlen mottagits för kyrkofondens räkning och att kyrkorådet handlat endast som kyrkofondens ombud eller förvaltare av de omhändertagna medlen med skyldighet att göra dem räntebärande. Statskontoret har, såsom i det föregående nämnts, uttalat en annan åsikt.

Statskontorets åsikt delas av mig. Medlen hava givetvis icke av kyrkorådet mottagits för kyrkofondens utan för boställets räkning. Då medel av ifrågavarande slag, som överlämnas till kyrkoråd enligt bestämmelsen i 6 § kungörelsen den 21 november 1925 (nr 453) med villkor och bestämmelser angående erhållande av förskott ur kyrkofonden till bekostande av viss nybyggnad å ecklesiastika löneboställen, avse löneboställen vilkas avkastning få av pastoratet användas till dess prästerskaps avlöning, och förfarandet med byggnadsförskott är anordnat i syfte att närmast i pastoratets intresse befrämja boställets utarrendering under förmånligaste villkor, är det i själva verket i pastoratets intresse som kyrkorådet omhändertagit medlen. Byggnadsförskotten äro enligt ovannämnda 6 § likställda med årsbeloppen; och kyrkorådet måste anses ansvarigt för att de komma till användning för det avsedda ändamålet. Kyrkorådet torde därför icke på grund av att medlen till följd av oklok placering eller eljest gå förlorade kunna anses befriat från skyldigheten att i föreskriven ordning tillhandahålla ett däremot svarande belopp åt vederbörande. I den mån arrendatorn Andersson inför kyrkorådet styrker sig vara i behov av visst belopp för det byggnadsarbete, vars bekostande avses med de till kyrkorådet överlämnade medlen, är därför kyrkorådet skyldigt att omedelbart utbetala beloppet. Skulle kyrkorådet undandraga sig detta och skada därav uppstå, läser kyrkorådet därigenom ådraga församlingen skadeståndsskyldighet.

Utöver vad ämbetsverken sålunda anfört rörande ansvaret för ifrågavarande förlust tillåter jag mig att till ytterligare belysning av frågan återropa en av kammarkollegiet den 12 april 1930 till domkapitlet i Visby avlåten svarsskrivelse rörande vissa under kyrkorådens i Hablingbo och Silte församlingar vård ställda fonder, vilka drabbats av förlust genom banks konkurs. Kammarkollegiet har i sistnämnda skrivelse anfört följande:

I skrivelse till kammaradvokatfiskalsämbetet den 12 mars 1930 har Ni — med förmålan att vissa under kyrkorådens i Hablingbo och Silte församlingar vård ställda fonder, vilka härleda sig från ecklesiastisk jord inom församlingarna, drabbats av avsevärda förluster genom Gotlands sparbanks konkurs — anhållit om ämbetets yttrande, huruvida församlingarna kunde anses pliktiga att ersätta förlusterna samt huruvida några åtgärder och i sådant fall vilka kunde lagligen ankomma på domkapitlet i anledning av förlusterna.

Under återopande av kungl. kammarkollegiets cirkulärskrivelse den 17 september 1929 angående ämbetets åligganden har ämbetet överlämnat handlingarna i ärendet till kollegiet.

Såsom svar å Eder skrivelse får kollegiet under erinran om bestämmelsen i 22 § 2 stycket i lagen den 9 december 1910 om reglering av prästerskapets avlöning meddela, att enligt kollegiets mening pastoratet, församlingarna eller deras kyrkoråd icke på grund av detta eller annat lagrum äro skyldiga att ersätta förluster, som utan deras förskyllan träffa fonder av ifrågavarande slag. Därest domkapitlet icke finner anledning antaga

sådan förskyllan föreligga, lärers alltså någon annan åtgärd i förevarande hänseende icke ankomma på domkapitlet än övertakande av att bevakning av fondernas fordringar mot sparbanken icke försummas.

Av den lämnade redogörelsen för myndigheternas yttranden framgår, att olika meningar råda angående vem, som slutligen bör gälda ifrågavarande förlust — kyrkofonden eller kyrkorådet i församlingen.

Enligt mitt förmenande tala starka skäl för riktigheten av den åsikt, att kyrkorådet, då anledning icke finnes till antagande att vållande till förlusten kan läggas detsamma till last, icke kan göras ansvarigt för den uppkomna förlusten. Att förutsätta en vidsträcktare ansvarsskyldighet för kyrkorådet beträffande de förvaltade medlen, synes mig leda till orimliga konsekvenser. Ett slutgiltigt avgörande av denna fråga torde emellertid allenast åstadkommas om, såsom statskontoret synes ifrågasätta, domstolsvägen anlitas, därest kyrkorådet efter krav vägrar att påtaga sig betalningsskyldigheten.

Vare sig den sålunda uttalade åsikten i ansvarsfrågan är riktig eller ej, hyser jag emellertid med hänsyn till omständigheterna i ärendet starka betänkligheter mot att i rättegångsväg krav framställas mot kyrkorådet. Gällande författningsbestämmelser hava ålagt kyrkorådet att förvalta och göra förskottsmedlen räntebärande, och för detta ändamål hava medlen placerats på sätt, som är godkänt i fråga om placering av omyndigs medel. Kyrkorådet har sålunda iakttagit, vad som skäligen kan fordras till bevarande av de omhänderhavda medlen. Vägande billighetsskäl synas mig i ett fall sådant som detta tala för att, därest omständigheterna göra det möjligt, den betalningsskyldighet, som till äventyrs kunde åläggas vederbörande penningförvaltande organ, icke utkräves. En härmed överensstämmande uppfattning synes också hava gjort sig gällande då, såvitt mig är bekant, ingen kommun framställt krav på ersättningsskyldighet mot vederbörande kommunala nämnd eller kyrkoråd för förluster till följd av de allmänna sparbankernas obestånd. Samma skäl, som tala för ett eftergivande av den fordran, kyrkofonden till äventyrs kunde göra gällande mot kyrkorådet att ersätta det förlorade kapitalbeloppet, torde kunna åberopas i fråga om de räntemedel å 582 kronor 85 öre, som Kungl. Maj:t genom beslutet tidigare denna dag medgivit skola få gottgöras av kyrkofondens medel. Denna ränteutgift har varit en ofrånkomlig följd av sparbankens insolvens. Därest kyrkorådet icke anses kunna göras eller, i varje fall, icke göras ansvarigt för det förlorade kapitalbeloppet, torde icke heller betalningsansvar för räntan böra utkrävas. — Under sådana omständigheter lärers annat ej återstå än att låta kyrkofonden vidkännas den lidna förlusten och att i följd härav erforderliga avskrivningar få företagas i kyrkofondens räkenskaper. Härför torde emellertid medgivande av riksdag och kyrkomöte erfordras.

I anslutning till vad jag nu anfört får jag hemställa, att Eders Kungl. Maj:t täcktes föreslå kyrkomötet

att för sin del medgiva, att vid vad i ärendet förekommit må bero samt att, i följd därav, dels förutberörda belopp, 12,818 kronor 85 öre, som på grund av kungl. brevet den 30 augusti 1929 förskottsvis utanordnats till kyrkorådet, dels ock omförmälda belopp å 582 kronor 85 öre, motsvarande räntegottgörelse till arrendatorn, må i kyrkofondens räkenskaper avskrivas.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar att skrivelse i ämnet av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar skall avlåtast till kyrkomötet.

Ur protokollet:

C. A. O. Charpentier.

Bilaga.

Kungl. Maj:ts skrivelse till kyrkomötet, nr 7, angående ersättande av ett från kyrkofonden utanordnat tilläggsförskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling; given Stockholms slott den 6 augusti 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del lämnar det medgivande, som omförmåles i föredragande departementschefens hemställan.

GUSTAF.

Sam. Stadener.

Kyrkomötets underdåniga skrivelse, nr 8, angående ersättande av ett från kyrkofonden utanordnat tilläggsförskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling.

(Särskilda utskottets betänkande nr 5.)

Till Konungen.

I skrivelse till kyrkomötet den 6 augusti 1932, nr 7, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, förklarat sig vilja inhämta kyrkomötets yttrande, huruvida kyrkomötet för sin del medgiver, att vid vad i ett hos Eders Kungl. Maj:t anhängigt ärende angående ersättande av ett från kyrkofonden utanordnat förskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling förekommit må bero samt att, i följd därav, dels ett belopp av 12,818 kronor 85 öre, som förskottsvis utanordnats till församlingens kyrkoråd, dels ock ett belopp av 582 kronor 85 öre, motsvarande viss räntegottgörelse till arrendatorn å bostället, må i kyrkofondens räkenskaper avskrivnas.

Såsom departementschefen framhållit vid ärendets föredragning i statsrådet, lärer ett slutgiltigt avgörande av frågan om vem som är betalningskyldig för ifrågavarande från kyrkofonden utbetalade medel icke kunna

åstadkommas, för så vitt icke saken hänskjutes till allmän domstol för prövning. Med hänsyn till vad i ärendet förekommit anser emellertid kyrkomötet i likhet med departementschefen, att ett anlitande av domstolsvägen i förevarande fall icke bör ifrågakomma.

Vid sådant förhållande och då billighetsskäl i allt fall tala för att kyrkorådet icke bör göras ansvarigt för den lidna förlusten, anser kyrkomötet, att kyrkofondens fordran nu icke bör utkrävas, utan att densamma må avskrivras ur fondens räkenskaper.

Kyrkomötet förbiser ej, att den föreliggande frågan är av ej ringa betydelse, om ett bifall till framställningen skulle kunna tolkas såsom ett fastslående av att ett byggnadsförskott, som av kyrkoråd uppburits men går förlorat, innan det hunnit utbetalas till vederbörande arrendator, alltid bör ersättas av kyrkofonden. Fråga angående dylik ersättningsskyldighet bör emellertid prövas efter omständigheterna i varje särskilt fall. Har kyrkorådet gjort sig skyldigt till försummelse eller vårdslöshet vid fullgörandet av sitt förvaltningsuppdrag, bör naturligtvis kyrkorådet självt bära ansvaret därför. I föreliggande fall synes ej något hava förekommit, som tyder på bristande omtänksamhet hos kyrkorådet vid placeringen av de mottagna medlen. Ett bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag kan följaktligen icke anses hava någon allmänt prejudicerande betydelse.

På grund av det anförda får kyrkomötet alltså i underdånighet anmäla, att kyrkomötet för sin del medgivit, att vid vad i ärendet förekommit må bero samt att, i följd därav, dels förutberörda belopp, 12,818 kronor 85 öre, som på grund av nådigt brev den 30 augusti 1929 förskottsvis utanordnats till kyrkorådet, dels ock omförmälda belopp å 582 kronor 85 öre, motsvarande räntegottgörelse till arrendatorn, må i kyrkofondens räkenskaper avskrivras.

Stockholm den 26 augusti 1932.

Underdånigst.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 januari 1933.

Närvarande.

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden UNDÉN, NOTHIN, SCHLYTER, WIGFORSS, MÖLLER, VBNNERSTRÖM, LEO, ENGBERG, EKMAN, SKÖLD.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Engberg, anmäler här efter kyrkomötets underdåniga skrivelse den 26 augusti 1932, nr 8, i anledning av Kungl. Maj:ts skrivelse angående ersättande av ett från kyrkofonden utanordnat tilläggsförskott för nybyggnad å kyrkoherdebostället i Vallentuna församling samt hemställer, att genom proposition måtte inhämtas riksdagens yttrande, huruvida riksdagen för sin del medger,

att vid vad i ärendet förekommit må bero samt att, i följd därav, dels förutberörda belopp, 12,818 kronor 85 öre, som på grund av kungl. brevet den 30 augusti 1929 förskottsvis utanordnats till kyrkorådet, dels ock omförmälda belopp å 582 kronor 85 öre, motsvarande räntegottgörelse till arrendatorn, må i kyrkofondens räkenskaper avskrivas.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Maj:t Konungen bifalla samt förordnar, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Anna Meurling.
